

Memo

Ter attentie van	Gemeente Hilvarenbeek, mevr. J. Lubbers - Kluijtmans
Datum	4 maart 2016
Projectnummer	16035402
Onderwerp	Quickscan flora en fauna Koestraat/Papenstraat Hilvarenbeek
Status	Concept
Auteur	Ir. T.F. Kroon

AANLEIDING

Op een terrein aan de Koestraat/Papenstraat is de gemeente Hilvarenbeek voornemens een scholenlocatie te herontwikkelen. Hiervoor dienen diverse milieuonderzoeken te worden uitgevoerd. Onder andere dient te worden nagegaan of in en nabij het plangebied beschermde plant- en diersoorten en/of natuurgebieden voorkomen en of deze hinder ondervinden van de voorgenomen herontwikkeling. Voorliggende quickscan flora en fauna beschrijft de effecten van de ingreep op soortenbescherming (Flora- en faunawet) en gebiedsbescherming (Natuurbeschermingswet 1998 en Natuurnetwerk Brabant). Uit deze quickscan blijkt of de plannen (mogelijk) leiden tot aantasting van beschermde gebieden of soorten. Indien nodig worden de noodzakelijke vervolgstappen beschreven.

HET PLAN

Het plangebied is gelegen in het zuidwesten van Hilvarenbeek. Het plangebied wordt begrensd door de Koestraat in het westen en de Papenstraat in het oosten. Ten noorden van het plangebied is een woonzorgcentrum gelegen. Op de locatie waren tot voor kort twee scholen gesitueerd, basisschool St. Adrianus en OBS De Driehoek. De scholen hebben de locatie inmiddels verlaten en zijn verhuisd naar andere scholenlocaties in de kern van Hilvarenbeek. Onderstaande afbeelding geeft de globale ligging van het plangebied en de toekomstige situatie weer.

Afbeelding 1. Ligging plangebied (links) en toekomstige situatie (rechts bron: C5s).

In het plangebied zijn diverse leegstaande schoolgebouwen aanwezig. Eén blok bebouwing is gelegen aan de Koestraat en een ander bebouwd blok is gelegen aan de Papenstraat. Een deel van de bebouwing beschikt over een pannendak en een deel over een plat dak.

Tussen de twee scholen is een schoolplein gelegen met enkele volwassen bomen. Rondom de bebouwing is plantsoen aanwezig. Oppervlaktewater ontbreekt binnen het terrein.

Ten behoeve van de herontwikkeling van de scholenlocatie zal de bestaande bebouwing worden gesloopt. Vervolgens zullen in het plangebied circa 30 tot 40 senioren (zorg) woningen en circa 11-15 patiowoningen worden gerealiseerd.

Afbeelding 2. Impressie plangebied Papenstraat e.o. Hilvarenbeek (foto's: Aveco de Bondt, 2016).

METHODE

De quickscan flora en fauna is gebaseerd op literatuuronderzoek en een eenmalige veldverkenning. Door middel van een bronnenonderzoek is bepaald welke beschermde gebieden en soorten er in de omgeving van het plangebied voorkomen. Hierbij zijn onder andere recente verspreidingsgegevens van beschermde soorten geraadpleegd. Op 1 maart 2016 heeft een ecooloog van Aveco de Bondt het plangebied en de directe omgeving verkend. Het doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid ervan voor beschermde soorten te beoordelen. Tijdens het veldbezoek is gelet op sporen, aanwezige flora en fauna en vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten. Hierbij zijn ook de gebouwen van binnen geïnspecteerd. Het eenmalige veldbezoek heeft niet de status van een volledige veldinventarisatie.

SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is overal van toepassing; alle inheemse flora en fauna zijn in Nederland beschermd op basis van de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten en hun natuurlijk leefgebied. Deze wetgeving maakt onderscheid tussen algemeen beschermde soorten (tabel 1) en strikt beschermde soorten (tabel 2 en 3). De mogelijke negatieve effecten van de geplande ontwikkeling op beschermde soorten worden hieronder beschreven.

Algemeen beschermde soorten

In het plangebied kunnen enkele soorten voorkomen die zijn beschermd volgens het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1). Het gaat in dit geval om soorten zoals bruine kikker, konijn en mol. Voor deze soorten geldt dat als het plan leidt tot aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen en leefgebied, er geen ontheffing noodzakelijk is.

Aantasting van verblijfplaatsen en leefgebieden van deze soorten is mogelijk op basis van een algehele vrijstelling, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet). De zorgplicht wil zeggen dat een ieder voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende planten en dieren. Het bewust verrichten van handelingen met nadelige gevolgen voor flora en fauna dient achterwege gelaten te worden.

Strikt beschermde soorten

Een aantal van de soorten die in het plangebied kunnen voorkomen, is strikter beschermd (tabel 2 en 3 Flora- en faunawet). Voor deze soorten geldt dat als de activiteit leidt tot aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen en/of leefgebied, er in de meeste gevallen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk is.

Vaatplanten

In het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig voor strikt beschermde plantensoorten. Het terrein is grotendeels verhard en bebouwd. Ook zijn er geen muurplanten aangetroffen tijdens het veldbezoek. Strikt beschermde plantensoorten worden uitgesloten in het plangebied.

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied zijn geen sporen en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren aangetroffen tijdens het veldbezoek. In de omgeving van Hilvarenbeek komen eekhoorn en steenmarter voor (tabel 2 Flora- en faunawet). In de gebouwen zijn geen sporen aangetroffen van steenmarter; ook niet op de zolders. Nesten van eekhoorn zijn ook niet aangetroffen binnen het plangebied. Vaste rust- en verblijfplaatsen van steenmarter en eekhoorn worden uitgesloten in het plangebied.

Vleermuizen

In de Koestraat, iets ten noorden van het plangebied, zijn enkele jaren geleden waarnemingen gedaan van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger (Van der Zon, 2013). Tijdens een soortgericht nader onderzoek zijn hier onder andere enkele verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen (Van der Zon, 2013). Alle soorten vleermuizen vallen onder het zwaarste beschermingsregime (tabel 3 Flora- en faunawet). Vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen worden aangetroffen in gebouwen en in bomen. Verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen kunnen onder andere worden aangetroffen in spouwmuren, ruimtes tussen gevel en betimmering of kieren bij kozijnen. De bebouwing in het plangebied is tijdens het veldbezoek beoordeeld op geschiktheid voor vleermuizen.

Een groot deel van de bebouwing in het plangebied is geschikt als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen als gevolg van de aanwezigheid van spouwmuren in combinatie met open stootvoegen en overhangende dakpannen. Alleen de noodlokalen, centraal gelegen in het plangebied, zijn ongeschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen. De aanwezige zolders en een kelder zijn tijdens het veldbezoek onderzocht, maar hier zijn geen (sporen van) vleermuizen aangetroffen. Aan de zuidelijke gevel van het pand aan de Papenstraat is een vleermuiskast bevestigd. Het kan niet worden uitgesloten dat deze kast gebruikt wordt als verblijfplaats door vleermuizen. Voor de te slopen bebouwing geldt dat een functie als zomer-, kraam-, paar- en/of winterverblijf voor soorten als de gewone dwergvleermuis en/of laatvlieger, op basis van de quickscan niet kan worden uitgesloten.

Als gevolg van de geplande ontwikkeling wordt de bebouwing gesloopt. Mochten er in de bebouwing verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dan zullen deze verdwijnen. Een nader onderzoek naar vleermuizen is nodig om aan te tonen of er momenteel verblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing aanwezig zijn en om welke verblijfsfunctie het gaat.

Er zijn enkele bomen aanwezig binnen het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn deze bomen geïnspecteerd en hierbij zijn geen holtes of loshangende schors aangetroffen die geschikt zijn als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen worden uitgesloten in het plangebied. In de directe omgeving van het plangebied zijn geen potentiële verblijfplaatsen aanwezig die hinder kunnen ondervinden van de voorgenomen ingreep.

Vleermuizen gebruiken lijnvormige structuren in het landschap, zoals bomenrijen en watergangen als vliegroutes. Binnen het plangebied zijn geen geschikte vaste vliegroutes aanwezig. Mogelijk worden de Koestraat en/of Papenstraat wel gebruikt als vliegroute door vleermuizen die vanuit de bebouwde kom gaan foerageren in het buitengebied. De voorgenomen ingreep zal geen effect hebben op een eventuele vliegroute. Ook als foerageergebied voor vleermuizen is het plangebied slechts matig geschikt door de beperkte hoeveelheid groen. Er is geen sprake van het verdwijnen van een essentieel foerageergebied.

Vogels

In het plangebied zijn broedmogelijkheden aanwezig voor vogels in bomen en gebouwen. Tijdens het veldbezoek werden de soorten houtduif, huismus, merel en pimpelmees waargenomen in het plangebied. Alle vogelsoorten zijn tijdens het broeden strikt beschermd. Het broedseizoen loopt globaal van medio maart - medio juli, maar is afhankelijk van de betreffende vogelsoort en buitentemperatuur. Er wordt geen standaardperiode voor het broedseizoen gehanteerd; ongeacht het seizoen mogen in gebruik zijnde nesten van vogels niet worden aangetast of verstoord.

Van enkele vogelsoorten, waaronder huismus en gierzwaluw, zijn de nesten jaarrond beschermd. In de Koestraat, iets ten noorden van het plangebied, zijn enkele jaren geleden nestlocaties van huismus en gierzwaluw vastgesteld (Van der Zon, 2013). Deze soorten komen in de directe omgeving voor. In het pand aan de Papenstraat zijn enkele huismussen op het dak waargenomen en ook enkele oude nesten van huismus aangetroffen tussen de zonwering. Met zekerheid kan worden gesteld dat er nestlocaties van huismus in dit gebouw aanwezig zijn. In deze tijd van het jaar kan de omvang van een populatie echter niet worden vastgesteld. Mogelijk zijn er ook nestlocaties van gierzwaluw aanwezig in bebouwing in het plangebied. De panden die direct aan de Koestraat en Papenstraat zijn gelegen, zijn hiervoor geschikt. Bovendien hangen er nestkasten van gierzwaluw aan de gevel van de gymzaal in het plangebied. Om zekerheid te verkrijgen of en hoeveel nestlocaties van de huismus en gierzwaluw aanwezig zijn in het plangebied, dient nader onderzoek naar deze soorten uitgevoerd te worden. Nestlocaties van andere jaarrond beschermde soorten kunnen worden uitgesloten.

Overige soorten

Leefgebied of vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten uit andere soortgroepen (reptielen, amfibieën, vissen, insecten en ongewervelden) worden op basis van verspreidingsgegevens en het ontbreken van geschikt biotoop in het plangebied uitgesloten. Structuurrijke groene elementen en watervoerende elementen ontbreken in het plangebied.

GEBIEDSBESCHERMING

Bij gebiedsbescherming wordt onderscheid gemaakt tussen de Natuurbeschermingswet 1998 en Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), in Noord-Brabant het Natuurnetwerk Brabant (NNB) genoemd. De Natuurbeschermingswet 1998 beschermt Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten. Het NNB is niet opgenomen in een natuurwet, maar dient meegenomen te worden bij de planologische afweging.

Het plangebied ligt niet in of nabij een gebied dat beschermd is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet). Het meest nabijgelegen beschermde gebied betreft Natura 2000-gebied 'Kempenland West' op een afstand van ongeveer 1,5 kilometer ten zuidwesten van het plangebied. Vanwege de afstand en de aard van de ontwikkeling zijn negatieve effecten van de geplande ontwikkeling op gebieden die beschermd zijn in het kader van de Nb-wet uit te sluiten.

Afbeelding 3. Ligging plangebied (rood) ten opzichte van het NNB (groen/oranje) (bron: kaartbank.brabant.nl).

Het plangebied ligt niet in of nabij het Natuurnetwerk Brabant (NNB). Het dichtstbijzijnde element van het NNB ligt op ongeveer 1,1 kilometer ten oosten van het plangebied (afbeelding 3). Dit onderdeel van het NNB is gelegen op landgoed Groenendaal, ten oosten van de N269. Er is geen sprake van een afname van het oppervlak, of versnippering van het NNB. Negatieve effecten van de beoogde ontwikkeling op (wezenlijke kenmerken en waarden van) het NNB zijn uit te sluiten. Een Nee Tenzij toets is niet noodzakelijk.

CONCLUSIE

Op een terrein aan de Koestraat/Papenstraat is de gemeente Hilvarenbeek voornemens een scholenlocatie te herontwikkelen. In het kader van de bestemmingsplan procedure, dient een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving te worden uitgevoerd. Door middel van een quickscan flora en fauna is nagegaan of in en nabij het plangebied beschermde natuurgebieden en soorten voorkomen en of deze met de beoogde ontwikkeling worden aangetast.

Vleermuizen

Niet kan worden uitgesloten dat in de bebouwing in het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Geadviseerd wordt om nader onderzoek naar vleermuizen uit te voeren om vast te stellen of de bebouwing in de huidige situatie gebruikt wordt door vleermuizen. Een nader onderzoek naar vleermuizen bestaat uit meerdere veldbezoeken in de periode mei t/m september. Indien er vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, zal de voorgenomen sloop van de bebouwing kunnen leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet. In dat geval is het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig.

Algemene soorten broedvogels

In het plangebied kunnen tijdens het broedseizoen algemene vogelsoorten tot broeden komen. Alle vogelsoorten zijn tijdens het broeden strikt beschermd. Het broedseizoen loopt globaal van medio maart - medio juli, maar is afhankelijk van de betreffende soort en buitentemperatuur. Er wordt geen standaardperiode voor het broedseizoen gehanteerd; ongeacht het seizoen mogen in gebruik zijnde nesten van vogels niet worden aangetast of verstoord.

Huismus

Tijdens het veldbezoek zijn nestlocaties van huismus aangetroffen in het gebouw aan de Papenstraat. Door de voorgenomen sloop zullen nestlocaties verdwijnen en dit kan leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet. Nestlocaties van huismus zijn jaarrond beschermd. Nader onderzoek naar huismus dient plaats te vinden om de omvang van de populatie in het plangebied in kaart te brengen. Een nader onderzoek naar huismus volgens de soortenstandaard bestaat uit 2 veldbezoeken in de periode 1 april t/m 15 mei. Vervolgens dient op basis van de resultaten van het onderzoek een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Gierzwaluw

Op basis van het eenmalige veldbezoek kan niet uitgesloten worden dat gierzwaluwen gebruik maken van de aanwezige bebouwing als nestlocatie. Nestlocaties van gierzwaluw zijn jaarrond beschermd. Geadviseerd wordt om nader onderzoek naar gierzwaluw uit te laten voeren om de aanwezigheid van nestlocaties van deze soort in het plangebied vast te stellen dan wel uit te sluiten. Een nader onderzoek naar gierzwaluw bestaat uit 3 veldbezoeken in de periode 1 juni t/m 15 juli. Indien de aanwezigheid van de soort wordt vastgesteld, geldt evenals bij vleermuizen en huismus, het treffen van maatregelen en een ontheffingsprocedure.

Negatieve effecten van de beoogde ontwikkeling op vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten, anders dan vleermuizen en vogels, worden niet verwacht. Wel dient te allen tijde de zorgplicht in acht genomen te worden.

Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt buiten de invloedssfeer van beschermde (natuur)gebieden. Hierdoor is met de plannen geen sprake van (significante) aantasting van instandhoudingsdoelstellingen van gebieden beschermd in het kader van de NB-wet of kernkwaliteiten van het NNB. Vervolgstappen in het kader van gebiedsbescherming, zoals het aanvragen van een NB-wet vergunning, zijn niet nodig.

BRONNEN

Van der Zon, S. 2013. Nader onderzoek vleermuizen, Huismus en Gierzwaluw Koestraat te Hilvarenbeek. SAB Arnhem.

Websites:

www.rijksoverheid.nl

www.synbiosys.alterra.nl

kaartbank.brabant.nl